

Vzpomínka na Karla Hudce

Když jsem byl krátce po zprávě o nečekaném úmrtí (10. listopadu) blízkého přítele Karla Hudce požádán redakcí Živy o doplnění už k tisku připraveného článku k jeho devadesátinám, uvědomil jsem si, že to nebude pro mne nijak snadné. Karel byl vždy mezi námi považován za nezpochybnitelný symbol a sloup naší generace zoologů, a teď najednou je vše jinak a nám zbývá jen vzpomínat. Píše se mi velice těžce.

Byli jsme opravdu blízkými a dlouholetými přáteli, i když jsme se věnovali různým specializacím zoologie a nikdy jsme nepůsobili na společném pracovišti. Poznali jsme se ostatně dost pozdě, až po ukončení studií na různých univerzitách. Poprvé jsme se potkali v době, kdy on se ucházel o místo v právě vznikajícím brněnském pracovišti Československé akademie věd pro výzkum obratlovců, a já jsem začínal u prof. Julia Komárka na pražské univerzitě. Společně jsme měli asi jen to, že jsme za své opravdové učitele považovali

zoology Julia Komárka a Waltra Černého – já přímo a Karel spíše na dálku a zprostředkovaně. Možná, že pomohlo k našemu dlouholetému přátelství, že jsme oba rodilí Jihomoravané a snad naše široké zoologické zájmy, dost možná také často uváděná osobní chemie.

Ostatně i později bylo dost příležitostí k pravidelným setkáním – Karel se nikdy neopomenul zastavit u mne při návštěvách svého učitele, předního ornitologa W. Černého na našem pracovišti, a já jsem mu to oplácel při společných akcích s brněnskými mammaliology v jejich ústavu. Oba jsme milovali Slovensko a měli dobré kontakty i se slovenskými zoology naší generace. Kupodivu jsme se však jen výjimečně potkávali při výzkumných pracích a exkurzích v terénu. Snad právě proto dnes asi nejvíce vzpomínám na pozdější spíše soukromé každoroční terénní výjezdy za zbytky populace dropů v jihomoravském a rakouském pohraničí. To byla spíše symbolická setkání, vždy v posledních dnech roku,

s ornitologickou „problematikou“, kdy jsme při pozorováních zbývajících jedinců mizejícího „moravského“ ptačího druhu mohli probrat vše, co nás zajímá, a sdělit si své názory bez oficialit a dozoru našich šéfů, a také bez obalu probrat politickou situaci, která pro nás, trpěné nestraníky, byla dlouho jen málo příznivá a na pracovištích veřejně sotva řešitelná. V přírodě – mezi ptactvem – bylo jediné možné říkat názory na osobní i výzkumné problémy volně.

Nejraději vzpomínám na podobné spíše rekreační a několikadenní letní setkání, které proběhlo v národním parku Podýjí už před řadou let. Účastníci se ho jen „prověření“ a již tehdy postarší příslušníci naší generace Jaroslav Pelikán, Jan Zejda, Radoslav Obrtel, Jiří Gaisler a my dva. Bydleli jsme tenkrát v chatě Na Fládnici nad Hranicemi u Znojma, kde nám večer ozvláštnila lovecká promenáda obrovského výra přímo nad našimi hlavami. Brňáci se také mohli pokochat pohledem na Pálavu (tentokrát pro ně z neobvyklého západního směru), nemluvě o podrobné prohlídce tehdy nejmladšího našeho národního parku. I když jsme si slíbili, že exkurze do Podýjí i jinam budeme opakovat pokud možno každoročně, nenašel se pro to čas, stejně jako na plánované návštěvy zajímavých oblastí Slovenska nebo tehdy zoologicky objevovaného Balkánu. A tak krásná vzpomínka na tehdejší exkurzi a velké plány do budoucnosti zůstávají pouze v paměti nás dvou posledních – Jana Zejdy a já.

Karlíku, moc nám tu budeš chybět – era naší generace v zoologii prakticky končí. Vzpomínáme na Tebe a je nám moc smutno!

Vladimír Hanák

Milan Klíma

RECENZE

Karel Hudec: Ptáci v českém životě a kultuře

Kdo snad očekává, že pod titulem Ptáci v českém životě a kultuře se skrývá nenáročná útlá knížka s několika málo hesly jako ptáci a umění, ochrana ptáků a případně ještě nějaké lidové zvyky, pranostiky a úsloví týkající se ptáků, bude překvapen. Do ruky se mu dostane více než 450 hustě potištěných stran s množstvím barevných ilustrací. A když čtenář začne v knize listovat, pak teprve pozná, jak hluboký a mnohostranný je vztah člověka k ptákům, aniž bychom si toho byli plně vědomi. Teprve při souhrnném výčtu všech aspektů, které nás s ptáky spojují, začne být jasné, jak pevně jsme s nimi odedávna spojeni, a jak je důležité, abychom správně reagovali na všechny změny této vazby, k nimž v průběhu času zákonitě dochází.

V jaké šíři autor téma zpracoval a v jak obrovském oblouku se celá problematika klene od prehistorických dob až do současnosti, ukazuje názorně už výčet všech názvů jednotlivých kapitol: Co znamenají ptáci pro člověka, Poznávání ptáků, Ptáci v kultuře, Ptačí jména, Ptáci v české slovní kultuře, Ptáci v české hudbě, Ptáci v české

hmotné a výtvarné kultuře, Ptáci v pohybové kultuře, Chovatelství ptáků, Užitečné chovatelství, Ptáci jako lovná zvěř, Ptáci v české kuchyni, Ekonomické vztahy mezi ptáky a člověkem – s podkapitolami „Užitečnost“ a „škodlivost“ ptáků, Způsoby zabránění konfliktů s ptáky, Ptáci v zemědělství a lesnictví, Rybářství a ptáci, Pozemní doprava a ptáci, Letadla a ptáci, Stavebnictví a ptáci, Větrné a solární elektrárny a ptáci, Ptáci a dráty.

Z šíře záběru je patrné, že autor nemohl zpracovat všechna témata do hloubky, jak by si to snad zasloužila. Takové zpracování by zdaleka přesahovalo rámeček jediné knihy. Poukazuje proto při každém dílčím tématu na další prameny, které se příslušnou problematikou zabývají, a odkazuje čtenáře na úctyhodný počet kolem 500 citací z odborné literatury i z internetu. To však neznamená, že by jednotlivá témata byla v knize pojednána povrchně. Karel Hudec citlivě vybírá ze známých faktů to podstatné a umožňuje každému zájemci udělat si přesnou a objektivní představu. Navíc neváhá projevit místy svůj osobní

názor, opodstatněný vlastní vědeckou prací a celoživotní zkušeností. Hloubka záběru je volena tak, aby kniha zaujala i naprosté nováčky v oboru, ale uspokojí jistě i zkušené přírodovědce, včetně ornitologů. Jsem si jist, že i ti, co si myslí, že už všechno znají, najdou zde leccos nového.